

DIVI AM-

BROSII MEDIOLANENSIS EPISCO-

pi commentarij in epistolam beati Pauli
ad Philippenſes

P R A E F A T I O.

Philippenſibus uerbū fidei apoſtolus tradidit. Som-
nio enim monitus eſt ſicut continetur in actis apo-
ſtolorū, ut accederet ad eos & aperiret aures eorū
ad recipiendum ſermonem dei. Multis ergo diebus com-
moratus apud eos, inſtruxit eos doctrina domini, & quā
poſt diſceſſum eius nō ſunt translati ad aliud ſicut & Ga-
latæ, ſed permanserunt in fide non recipientes pseudoa-
poſtolos, per epistolam laudat eos, gaudens in propoſi-
to cordis eorum. In laude enim horum aliorum uti-
tate ratio continetur. Corinthij enim multo tempore audi-
entes apoſtolum, recedente eo à diuerſis; pseudoapoſto-
lis fuerant euerſi, unde iſti iure laudantur.

C A P V T I.

PAULVS & Timotheus ſerui Ieſu Chriſti.)
Apoſtolum ſe tacet, quia hiſ ſcribit qui de
illo recte ſentirent, ideo dignitatem ſuam
ſupprimunt. Erat enim hiſ manifeſta. Condi-
tionem uero fatetur, quia qui Chriſtum cō-
ſtitetur dominum, hic liber eſt & habet ſalu-
tem. ¶ Omnibus ſanctis in Chriſto Ieſu.) Sanctis ſcribit
more ſuo, ſed quia in Chriſto Ieſu ſancti ſunt, id eſt qui deū
& hominem Chriſtum fatentur. Fotinus enim Chriſtū
negat, & deum Manichæus hominem, ideoque immundū
ſunt. Non ergo hiſ ſcribit, qui mendacijs proprijs ſupprimunt
ueritatem. ¶ Qui ſunt Philippiſ.) Quibus ſcri-
bat ſignificat. ¶ Cum episcopis & diaconibus.) Hoc eſt
cum Paulo & Timotheo qui utique episcopos erant, ſimul
& ſignificauit & diaconos qui miniſtrabant eis. Ad ple-
bem

hem enim scribit. Nam si episcopis scriberet, & diaconibus, ad personas eorum scriberet, & loci ipsius episcopo scribendum erat, non duobus uel tribus, sicut & ad Titum & Timotheum. ¶ Gratia uobis & pax à deo patre nostro, & domino Iesu Christo.) Manifestum est deum patrem esse: Christum uero Iesum dominum nostrum. Nunquid nõ uidetur plus deum esse quàm patrem? Sed inter homines in mundo, apud deum uero patrem, & apud Christum dominum concordia est. Hic enim, hoc est in mundo ideo plus est dominus quàm pater, quia aut & ipse patris dominus est, aut pater filium non suæ conditioni generat sed alienæ. Deus autem sic genuit ut in potestate eius sint quos genuit, ut nati ingenui, serui tñ eius sint, cū hos tradit, proprio filio reddet illos etiã seruos filio suo, ut sit dñs eorũ: sicut dicit, Pater q̄s dedisti mihi tui erāt & mihi eos dedisti, ut in patre & filio serui sint dei unius. ¶ Ego quidē gratias ago dño super omni memoria uestra, semper in omni oratione mea pro omnibus uobis, cum gaudio orationem faciens super communicatione uestra in euangelio.) Primum quidem domino gratias agit, cuius nutu prospera omnia cedūt fidelibus, in omni oratione sua memor eorum cum exultatione, quod participes facti sint euāgelij, sicut dicit Petrus apostolus, inter cætera dicens: Ut sitis inquit consortes diuinæ naturæ. ¶ A prima die usq; nunc.) Præuidit enim apostolus deuotionem illorum & fidem ratam ex ipsis principijs, & gauisus est in eis semper sciens multis exemplo futuros. ¶ Confidens in hoc ipsum quod qui inchoauit opus bonum perficiet usq; ad diem Christi Iesu, sicut est iustum mihi hoc sentire pro omnibus uobis, eo quod habeam uos in corde tam in uinculis meis quàm in defensione & confirmatione euāgelij, quoniam omnes mihi participes gaudij estis.) Securus de bonitate & iusticia dei, & de horum fide non ambigens, confidit quod dei auxilijs adiuti, perseveraturi sint in fide usq; ad diem domini in quo renumerandi sint persistentes in fide. Nec aliud debuit de his sentire quos semper inflexibiles in deuotione

IOAN. 14

1. Petri. 3

deuotione dei expertus est, tam directum & infatigabilem cursum eorum uidens, ut cogitaret dignos hos sibi participes gaudij esse. Vnius enim fidei homines cōgaudere oportet de spe futuræ immortalitatis & gloriæ. ¶ Testis enim mihi est deus, quemadmodū desiderem omnes uos in uisceribus Christi Iesu. Deum testatur, ut affectū commendet iusti. Qui enim multum de aliquo sentit, ut credibile hoc faciat testificat, per quod & prouocat desiderium illoꝝ erga se, ut desiderari desiderent. Desiderat ergo oēs hos, nō humana cupiditate, sed in amore Christi, non carnis affectu sed spiritus, ut participes hos habeat, & in sensum mysterij diuinitatis & incarnationis domini Iesu Christi. ¶ Et hoc oro ut charitatis uestra magis magisq; abundet in agnitione & omni sensu, in hoc ut probetis quæ sunt utilia, ut sitis synceri & inoffensi in diem Christi, repleti fructu iusticiæ per Christum Iesum in gloriam & laudem dei. Deo adiutore ordinem disciplinæ Christianæ uult eos imbueri, ut quia firmati in fide sunt, non sint nescij sacramenti credulitatis suæ, & scientes discernere utilia à contrarijs, iusticiæ operibus ornent doctrinam domini, fructum facientes immortalitatis ad abundantiam omnium bonorum, ut gloriosus in his appareat magister gentium. ¶ Scire autem uos uolo fratres quæ ad me attinent magis in profectum euāgelij uenerunt, ita ut uincula mea manifesta in Christo facta sint in omni prætorio, & ceteris omnibus, & plures ex fratribus in dño confidentes, uinculis meis ceperunt magis audere sine timore uerbum dei loqui. Alij quidem & propter inuidiam & contentionem, quidam uero propter bonam uoluntatem Christum prædicant. Alij quidem ex charitate, scientes quod in defensionem euāgelij positus sum. Aliqui uero ex contentione Christum annunciant, non simpliciter, existimantes qd pressuram suscitent uinculis meis.) Hæc explanatione non indigent, tamē propter sollicitudinem nostram ne qua in dubium ueniant per ordinem apertius prosequamur. Quoniā superius participes hos gaudij sui pronunciauē

ciavit, ideo quid profecerit prædicatio ei⁹ insinuat quasi charis, ita ut oibus innotuerint passionēs eius pro Christo. Per hanc humilitatem gloriosum se indicat, ut habeant occasionem gaudendi amatores eius, quia cuius uincula in Christo manifestatur dignitas eius crebrescit. In omni prætorio & in cæteris oibus, id est, in omni Iudaismo & per uniuersas ecclesias gentium. Præst enim Iudaismus, quia ipsi facta promissio est, sicut dicit dominus: Quia salus ex Iudeis est. Ideoq; plures ex fratribus exemplum suum secutos, ausos dicit fuisse loqui uerbum dei cum fiducia. Constantia enim eius multos animauit, ut non timerent euangelizare cõperto exemplo apostoli, quod deus est, ut tueatur diligentes se, sed & alios falsos fratres, non fiducia neq; dilectione dei, sed contentione zeli incitatos, dei uerbum dicit prædicare quasi inuidos. Plures ergo ex fratribus sincera quidem, sed diuersa uoluntate Christum annuntiabant. Alij enim bona uoluntate hoc agebant ad gloriam dei solius. Alij uero charitate incitati apostoli, certi de tuitione dei. Sic iterum contra alia duo genera ponit, quæ non sincero animo prædicabant. Quidam enim inuidetes apostolo contentione hoc agebant, alij uero astutia simulationis Christum annuntiabant, ut possint seditiones excitare apostolo, quasi auctori huius sectæ, qui multos aggregauerat suæ conspirationi. Maior enim inuidia crescebat apostolo quando ex latere eius multi uidebatur docere. ¶ Quid enim? Dã tamen omni modo, siue occasione, siue ueritate Christus annuncietur, & in hoc gaudio, sed & gaudebo: scio enim quod hoc mihi procedit ad salutem per uestram precem & subministrationem spiritus Iesu Christi, secundum contemplationem & spem meam: quia in nullo confundar, sed in omni ex certa fiducia sicut semper & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, siue per uitam, siue per mortem. ¶ Mihi enim uiuere Christus est, & mori lucrum. Primum gaudium eius est in fratribus, qui bona uoluntate Christum annuntiant. Deinde etiam in eo se dicit gaudere, quod fallacia hominum aduersus eum cõ-

Ioan. 4

positum erat, ut ad inuidiam eius & pressuram **Christus** prædicaretur. Hoc enim dicit sibi ad uitam proficere quod illi parauerant ad mortem. **Hanc enim uitam suam dicit esse si Christus omnibus prædicetur, & se etiam mori paratum, ut hoc possit impleri, sciens magnam sibi pro hoc uoto & efficacia dari posse mercedem. Imperita enim malitia aduersum se semper machinatur dum nescit. Ad calcandam ergo horum maleuolentiã, qui testi fallacia insidias uitæ eius tendebat, dei præsidij se muniri testatur. His quos utique socios gaudij sui dicit adiuuantibus oratione propter cõmunem alacritatẽ & sancti spiritus subministratorem, qui contra uoluntatem illorum, & uias aperiret prædicanti, dans gratiam & fiduciam uerbis eius, ut ortas seditiones compesceret. In nullo ergo se dicit cõfundi in doctrina Christi, quia & spes magna promissionis est, & quia nihil in ea turpe & inhonestum aut fallax est, sicut apud paganos, sed aperta simplicitas. Hinc est unde cum omni constantia non cedit aduersis, ut magnificetur **Christus** in corpore eius, siue occidat, siue cæsus euadat. Ex eo enim quæ & quanta spes in **Christo** est consideratur, quando non solũ cædi & affligi pro eo, sed & mori paratus est. Vitam enim suam siue in præfenti siue in futuro **Christum** esse dicit, sicut & euangelista **Ioannes** testatur dicens: Quod factum est in ipso ut ta erat, & uita erat lux hominum. Pro hac uita mortale corpus tradidit, ut id recipiat in æternum, ac hoc lucrum computat mori pro **Christo**. ¶ ¶ Si ergo uiuere in carne hic mihi fructus operis est, & quid eligam ignoro. Coartor autem ex his duobus desiderium habens dissolui & cum **Christo** esse, multo enim melius est. Remanere autem in carne ualde necessarius propter uos, et hoc certum habens, scio quia manebo & permanebo omnibus uobis in uestrum profectum & gaudium fidei, ut gloria uestra abundet in **Christum** per meum aduentum iterum ad uos. ¶ Manifestum est quod dicit, quia si in carne positus non ociosus est quod uiuit, habet enim fructum operis sui. Quid elegam, inquit, ignoro. Duabus**

